

Hagyományok Tápén

Levesfőzők

Azt tartják, akkor jó a lakodalom, ha jó a zene, meg a koszt. Eldönteni nem tudom, melyik a fontosabb, az viszont biztos, hogy a tápai lakodalmi zenészeknek és a szakácsoknak messze földön jó híre van. A hajdani levesfőzők — Nyúl Júcsa néni, Leléné Kusztai Annus néni, Nankó Annus néni, Kozma Roza néni és Paprika Panna néni nemigen jártak el más határba, hogy lakodalmos levest főzzenek.

Az elmúlt napokban nagy lagzi volt Tápén. „Nagy bizony, százharminc házaspár. Régente ha valaki százharminc házaspárt csinált, az már nagygazdának számított.” Nagy családoknál, mint Miklós Ferencéknél is, ma már nem ritka a négy-öt-száz személyes lakodalom. Fiuk Miklós Sanyi és jegyese Papdi Ibo-lya lakodalman a leghevesebb szakácsok és kitchő muzsikuskok igyekeztek fejlethetlenné tenni ezt a napot. A vőlegényes hához 130 házat, vagyis több mint 400 személyt hívogattak be. A lagzira egy év óta készültek, így hát semmiből sem volt hiány. „Hogy is lett volna, mikor szép vót az új pár, betyárosan jó vót a zene, a leves, a paprikás, meg hát az üdő is!” Vacsorára öt nagy üstben hatvan baromfi-ból főtt a tyúklevés, ugyanannyi bográcsban pedig a paprikashús. A paprikást három derek embőrszakács, a levest pedig Dávid Juliska néni és Bodó Regina néni főzték.

— *Juliska néni, mi kell ahhoz, hogy valakiből kerekedett szakács legyen? Kiktől, mikor és hol szerezte ezt a tudományt?*

— Nem olyan nagy valami ez, csak szeretni köll, érteni hozzá. Jöcskán kacskaringós út után Juliska néni ezerkilencszázötvenhatban tett szakácsvizsgát. Apja gyékénykófa volt, de a gyere-

keknek is dolgozni kellett a gyékényben. Addig nem mehettek el az iskolába, amíg egy *bolondosra* való selymet föl nem sodrottak *ijannak*. Mikor Juliska a hat elemi után kiharadt az iskolából, elszegődött szolgálónak. Sok helyen volt, de inkább szolgált, mégsem ment a kőművesek mellé malteroslánynak, mert a kőművesek csúnyán beszéltek. Szolgált a tápai orvosnál, *Boga Dezső* néni, majd Szegeden *Abszki* törvényszéki bírőéknél és a *Bogári* családnál. Takarító volt, de szivesen segített a szakácsnének is, egyszerűen csak azon vette észre magát, hogy otthon próbálta a városi koszt főzését. Később a tésttagyárba került, majd harmincötben férjhez ment. Férje hajós volt. A lagzi után Juliska néni elszegődött Szász Mátyásék ki-főzdéjébe. Hatvan kihordásos ebédet főzött naponta, amelyeket kifizetőrekek hordtak városi uraknak. Közben tombolt a háború, férje fogságba esett. Juliska néni két kisgyerekekkel maradt itthon, s hogy enni-aló-

luk legyen, elszegődött *Szendrei* főispánhoz marok-szedőnek. „Amikor fősosztás volt, azt mondták, azért nem adnak földet, mert a Szendrei szekerit toltam.” Majd csak 1950 elején került a kis-család egyenesbe. Juliska néni férje útkaparó volt, Juliska néni pedig a Hágiban vállalt munkát. Ott szerzett szakácsvizsgát: süött, főzött — megrendelés szerint, hivatalosan.

— *És lakodalmakban?*

— Hatvanhét óra, vagyis amióta nyugdíjas vagyok. Az első éveken magam vállaltam a levesfőzést. Én már lakodalmi kását nem főztem, csak baromfilevest. Öt év óta hívom magam mellé Bodó Regina nénét. Amíg a rétön laktak, ő is főzött lakodalmakban, érti a dolgát. Összefogtunk, ebben a lakodalomban négyszáz fő-re főzzük a tyúklevest. Az alapítz én adom mög, aztán megkóstolja Regina is. Ha nekünk izlik, akkor hívjuk a gazdákat, kóstolják meg ők is: jó-e a mi levesünk Juliska — Regina-módra?

Ifj. Lele József

Rendkívüli lottóakciók

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatja a lottózókat, hogy az augusztusi előfizetéses lottószele-nyekkel két rendkívüli akcióban lehet részt venni. Az „Ország Világ lottózik” akcióban az augusztusi nyetellen lottószele-nyekkel vehetnek részt azok a fogadók, akik az Ország Világ július 30-i és augusztusi számaikat megveszik. Ennek az akciónak a részletes pályázati feltételei az Ország Világban és a Sportfogadásban jelennek meg.

A „Nyereményszüret a lottón” akcióban az öt hónapon keresztül, augusztustól decemberig folyamatosan megvásárolt valamennyi elő-fizetéses lottószele-nyvel lehet részt venni. A főnyeremé-ny — Magyarország első ízben — egy kétszemélyes világkörúli utazás. A részletes pályázati feltételekről a későbbiekben jele-nyik meg tájékoztatás. (MTI)

István király alapította apátság

Szent István halálának 950. évfordulójára — 1988-ban — ismét megnyitja kapuit a látogatók előtt az általa alapított pécsvári bencés apátság. Első királyunk emlékeit a terület legmagasabb pontján felállított bronzszobor hirdeti. A magyar államalapítás korából kevés építészeti emlék maradt fenn, ezek egyike a később tovább épített és vár-átalakított középkori épületkomplexum. A feltáras és a helyreállítás eredményeként hazánk egyik legértékesebb műemléki együttese bontakozik ki a Mecsek-ki Zengő-hegy lábánál. A rekonstrukció befejeztével új

funkciót kap: művelődési és turisztikai célokat fog szolgál.

Az első pécsvári apátur az az Asztrik barát volt, aki Rómából elhozta a koronát I. István királynak. A török közeledtével az utolsó apát — Fráter György — parancsára felrobbantották a várat, amely azután évszázadokon át csak romhalmazz volt. A részleges újjáépített várat először az erdőgazdaság használsa, tőle vette át mai kezelője: a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal.

Két évtizede kezdődött meg a régészeti kutatás.

(MTI)

Autómúzeum Bordányban?

Ugyan volt-e autósza-lon 1904-ben valahol Európában? S kiállították-e ott azt a lánchajtású személyautót, amely akkor csoda-szamba illett, s ámulva olvasták feliratát az érdeklődők: „Maurer-Union Nürnberg”. 1925-ben pedig evv feltűnően szépvonalú FIAT 509-es ragadtatta el a gépjárműért rajongókat. Mondhatták: olyan gyönyörű, akár egy ékszer, mondjuk, mint az akkori másik ismert újdonság, a 923-24-es Bugatti. Hol vannak már azok a tünemények?

A gépjárműtechnikában igen jó hírű csehszlovák szakértők nemrég televíziós filmet készítettek ilyen autósodákról. Századforduló-táji, század eleji készítményekről. Azt is elmond-ták a nézőnek, hol található az említett ritkaságokból egy igen páratlan gyűjtemény. Magyar helységneveket és egy magyar család nevét említették: szegedi táj, Bordány község, Kisapátiék. Alkalmomatán, gépjárműregiségek bemutatója után ugyancsak nemrég szerepeltek ezek a nevek az osztrák televízióban is.

Csak itthon ismeretlenek? Nem egészen így van. A honi közlekedési múzeumban, s Szegeden az autók-klubban, meg az autófel-ügyelet székhelyén nagyon is jól ismerik a bordányi autórégiség-gyűjteményt. A Kisapáti testvérek páratlan ügybuzgalmának eredményeiről most lapunk is hírt adhat, elővégre vidékünk jó-híret öregbítik. Igen, róluk készültek külszági televíziós felvételek, ők jelentek meg gyűjteményük egy-egy-rek darabjával jeles au-

tótalálkozókön, versenye-ken.

Kisapáti István és két test-vére: József meg Antal ha-tározta az jó másfél évtizeddel ezelőtt, hogy szabad-idejükét és szabad forintjai-ukát a régi személyautók, mo-torkerékpárok gyűjtésére, felújítására fordítják. — Nagyon szeret ez az ország beülni a kényelmes autóba — mondja István —, de érdemes visszanézni is: hon-nét ered az?

S a bordányi szakszövet-kezet tagja, kétkezi munkás, az autószerelő és a teherau-tó-sofór szinte családostul fáradozik azóta, szavaik szेर-rint is váratlan sikerrel: hűz autómatuszálem, tíz ösmotorkerékpár található az ország — talán legje-lesebb — gyűjteményében, Bordányban. A már említett márkák, és mások. A cseh-orosz gépkocsigyártás ör-kekorából való Laurin Kle-ment 1915. az 1918-as T-Ford (járóképes szintén, akár a többi), amely a vi-lág legelső, sorozatban gyár-tott kocsija. 1922-es típusú Mercedes, 912-es Opel Pu-pen. Magyar gyártmányú autó is van, feliratán ez olvasható: „Magyar Automob-il Rt. Westinghouse rend-szer, Arad.” Régi leírás szेर-rint tíz készült belőle.

És vannak motorkeré-kpár-régiségek, járóképesen. Egyikkel több száz kilomé-teres versenven indult a bordányi tulajdonos Prága-ból. Rengeteg érem, sereg tanúskodik arról, mennive ismerik a bordányi családot Európában. Zavaly például Londonból érkezett meghívó Kisapátiék címére: világtá-lálkozót rendeznek 1905 előtti gépjárművek részvéte-lével

— Mehetnének az idén is az 1904-es Maurer-Union-nal — állapítja meg Kisapáti István. — De — te-szi hozzá — minden ver-senyre, bemutatóra nem mehetünk, élni is kell valami-ből, és az is igaz, hogy a rendszeres szerepléshez ke-vés egy család ereje, min-den szempontból.

Csak hogy a hírt felkapta Európa. Van Magyarorszá-gon egy család Bordányban, mondhatni: gépészdinasztia, a nagypapa, helybeli gazdál-kodó, egyszer traktort, csep-ológépet vásárolt, folytatta az ügyet a fia, majd annak nyolc élő gyermeke közül három. József vallotta meg: miért?

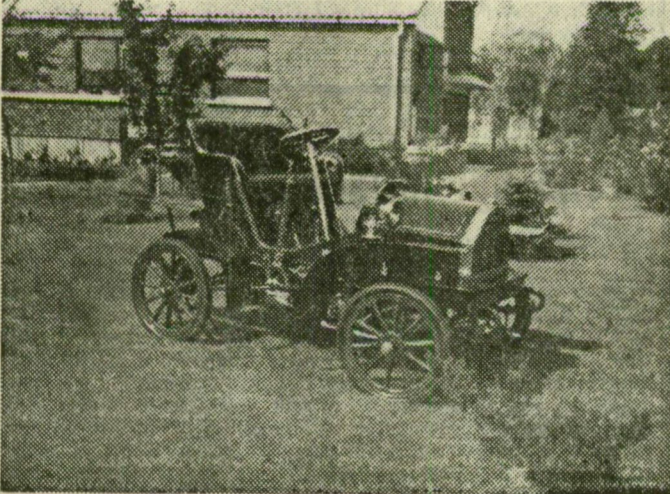
— Hajt minket valami... bent. Szív, lélek? Honszeretet is természetesen, hiszen a külszágokban bemutatott, saját, bordányi veterán au-tókon, motorokon jól látha-tóan ékeskedik a hont jelző „H” betű. Nem lenne teljes

Egy falu európai híréhez

a kép róluk, ha nem mon-danánk el, hogy keresik őket egyre többen az or-szágból is. (Ottjártunkkor köszöntek be éppen a Ma-gyar Televízió rendezői, ketten: egy készülő filmhez autórégiségre lenne szűk-ség.)

Itt van tehát egy jó hírű, nagy értékű technikai gyű-jtemény, amelyből lehetne messze földről kerestet, tu-risták számára is érdekes szegedi tájmúzeum. Bár — amint híret vettük — a he-lyi tanács elnöke, Balogh Ferenc úgy szeretné, ha ki-fejezetten bordányi lenne az a múzeum. S ha arról még senki sem döntött, akkor is, mális megnézhető a bordá-nyai technikai ékszerkiállít-tás: a velocyédótól a lánchajtású autógig, a 900 köb-centis V-motoros motorke-rékpárig. Közös értékévé vá-lik egy gondos család ha-gyománytiszeletének meg-annnyi remek példánya.

Kaczúr István

A Bugatti még alig múlt 65 éves

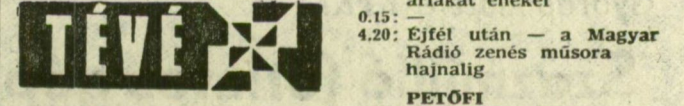
MI? HOL? MIKOR?

1986. JÚLIUS 18., PÉNTEK — NEVNAP: FRIGYES
A Nap kel 5 óra 5 perckor, és nyugszik 20 óra 36 perckor.
A Hold kel 18 óra 16 perckor, és nyugszik 1 óra 17 perckor.
VIZALLÁS
A Tisza vizállása Szegednél esütörtökön plusz 124 cm (apadó).

ÖTVEN EVE hunyt el Makszim Gorkij (1868—1936) szovjet-orosz regényíró, drámaíró, elbeszélő és publicista, a szocialista realizmus világirodalmi jelentőségű képviselője.	BUDAPEST 2. 13.55: Képzás 14.00: Telesport — Tenisz Davis Kupa — Magyarország— Svájc mérkőzés — Joákarat Versenyek Magyarország— Szovjetunióni női kézilabda-mérkőzés 20.00: Interpop Fesztivál '86 — Siofok — összfoglaló a július 15-i első elődöntőről
ÖTVENÉVES J. G. Iljenko (sz. 1936) szovjet-ukrán filmrendező és operatőr. Az ukrán folklórstílus jeles képviselője, sajátos balladái látas-módú alkotói.	BUDAPEST 2. 21.00: Joákarat Versenyek — összfoglaló a nap eseményiből 22.30: Interpop Fesztivál '86 — Siofok — összfoglaló a július 17-i második elődöntőről
HATVANÉVES J. A. Fishman (sz. 1926) amerikai nyelvész és pszichológus. A kétnyelvűség kérdésének kutatójaként foglalkozott az amerikai magyarság szociológiai kérdéseivel is.	BUDAPEST 1. 23.30: Képzás BELGRÁD 1. 17.00: Híradó magyarul és szerbhorvátul 17.45: Báb-műsor 18.15: Füzerek a világ minden táján 18.45: Tanczene 19.15: Rajzfilm 19.30: Híradó 20.00: Dempsey és Makepeace — angol tv-film 21.00: Edes illúziók — zenés műsor 21.45: Híradó 22.00: Pénteken 22-kor
HETVENÉVES Kenneth Armitage (sz. 1916) angol szobrászművész. Készsőkbok után fém-ből, majd üvegszálal polieszterből és alumínumból alkotja műveit.	BELGRÁD 2. 18.00: Belgrádi műsor 19.00: Meggyőződésem — ismeretterjesztő műsor 19.30: Híradó 20.00: Jugoszlavia — Magyarország — válogatott vizilabda-mérkőzés 21.05: Dok-műsor 21.55: Eletfogytiglani — angol dok-film ÚJVIDEK 17.00: Híradó magyarul és szerbhorvátul 17.45: Báb-műsor 18.15: Tv-magazin 19.15: Rajzfilm 19.30: Híradó magyarul 20.00: Dempsey Makepeace — angol tv-film 20.55: Irók vendégiségben
MOZIK Vörös Csillag: délelőtt 10, délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor: A Sárkány közelélp (színes hongkongi kalandfilm. III. helyár).	
Fáklya: háromnegyed 3 órakor: Kacor, a detektív (színes, m. b. csehszlovák ifjúsági film. Negyed 6 és fél 8 órakor: Poppeye (színes, m. b. amerikai film. II. helyár).	
Szabadság: délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor: Kék villám (színes, m. b. amerikai film. Kiemelt helyár). Háromnegyed 10 órakor: Mad Max (színes ausztrál krimi. Kiemelt helyár. Csak 18 éven felülieknek).	
Kertmozi: (Újszeged) este 9 órakor: Indiana Jones és a végzet temploma (színes fantaszttikus amerikai kalandfilm. Kiemelt helyár).	
Kiskörössy halászcserda, kert, éjszaka 24 órakor: Piszkos munka (színes, magyar, beszélő ausztrál westernfilm. III. helyár).	
Kiskörössy halászcserda: (vj-deomozsi) este 8 órakor — Santung banditák (színes, kosztümös kung-fu film).	

KERTMOZI Klaudál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 óráttól reggel 7-ig. Csak sűrűs esetben.	BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET Ma a balesetet szenvedett szemé-lyeket a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti fel-vétel ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), uroló-giai felvétel ügyeletet a II. Kór-ház tart.
ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET Este 7 óráttól reggel 7 óráig a felnött lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.	GYERMEKORVOSI ÜGYELET Munkanapokon 13 óráttól más-nap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszűneti napokon reggel fél 8 óráttól más-nap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyer-mekorvosi rendelőben történik a sűrűgő esetek orvosi ellátása.
FOGORVOSI ÜGYELET Mindennap 22 óráttól reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 óráttól hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Telefon: 14-420.	SOS LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT Mindennap este 7-től reggel 7 óráig: Telefon: 11-000.

BUDAPEST 1. 8.15: Tv-torna 8.20: Szűnidei matiné — Hercegnő gyürüje — lengyel film — (ism.) 10.00: Nyugdijasok délelőttje Kb. 10.30: A nyugdíjasnak sosincs ideje — NDK tv-film-sorozat — A kirándulás Kb. 10.55: Korlátfa — összeállítás Mikszáth Kálmán írásaiból Kb. 11.20: Képzás 16.55: Hírek 17.00: Három nap tv-műsora 17.05: Betűreklam 17.10: Egy szó, mint száz — nyelvfejtorjatek 17.50: Képzás 17.55: Reklam 18.00: Ablak 19.00: Reklam 19.05: Tv-torna 19.10: Esti mese 19.20: Reklam 19.30: Híradó 20.00: Reklam 20.05: Ágatha Sewelgert nagy utazása — NDK film 21.45: Betűreklam 21.50: Szó, zene, kép 22.40: Híradó 2. 23.00: Himnusz	BUDAPEST 2. 8.05: Fényes Szabolcs műveiből 8.50: Tíz perc külpolitika 9.05: Napközben — zenes délelött 12.10: Nemzetek indulóból 12.25: Edes anyanyelvünk 12.30: Népi muzsika 13.05: Popzene sztereóban 14.30: Péntektől péntekig — Pécsét 17.30: Sandino földjén — Kristóf Gabor nicaragdai riportműsora 18.30: Fiatalkoknak! Közben: 19.05: A Joákarat Versenyekről és az országos úszó-bajnokságról jelentjük 19.50: Egészégünkert! 20.00: A Joákarat Versenyekről és az országos úszó-bajnokságról jelentjük 20.10: Nótakedvelőknek 21.05: Látogatás a múltunkban, ahogy a hangarchívumból látjuk 22.00: Híres történetek — nagy egyéniségek — vendégjáték Grúzliában 23.20: A mai dzessz — Jasper van't Hof felvételeiből 24.00: — 0.14: Virágócekek 0.15: — 4.20: Ejfélt után
---	---